

BÁO CÁO

**Tham luận về công tác thanh tra, kiểm tra giải quyết khiếu nại, tố cáo
của Ngành tài nguyên và môi trường**
(*Tại Hội nghị Tổng kết công tác năm 2024 và phương hướng triển khai nhiệm
vụ năm 2025 của Ngành tài nguyên và môi trường*)

Thực hiện Văn bản số 8885/BTNMT-VP ngày 17/12/2024 của Bộ Tài nguyên và Môi trường về việc rà soát, hoàn thiện báo cáo chuyên đề và tham luận phục vụ Hội nghị Tổng kết công tác năm 2024 của Ngành tài nguyên và môi trường, Thanh tra Bộ báo cáo tham luận về công tác thanh tra, kiểm tra giải quyết khiếu nại, tố cáo của Ngành tài nguyên và môi trường cụ thể như sau:

Công tác thanh tra, kiểm tra là một trong những nội dung quản lý nhà nước quan trọng, ngoài việc kiểm tra việc tuân thủ pháp luật thì công tác thanh tra, kiểm tra giúp phản ánh nhu cầu từ cuộc sống với cơ quan quản lý nhà nước. Có thể nói, trong thời gian qua, công tác thanh tra, kiểm tra và giải quyết khiếu tố của ngành tài nguyên và môi trường đã góp phần quan trọng trong việc từng bước nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về tài nguyên và môi trường, góp ổn định và phát triển nền kinh tế - xã hội của cả nước. Qua công tác thanh tra, kiểm tra đã kịp thời phát hiện, ngăn chặn, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm pháp luật về tài nguyên và môi trường đồng thời, đã có những kiến nghị rất có giá trị cho việc sửa đổi, bổ sung các văn bản quy phạm pháp luật quan trọng về lĩnh vực tài nguyên và môi trường; đồng thời, cũng thông qua công tác thanh tra, giải quyết tranh chấp, khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm về đất đai, đã thực hiện trao đổi chuyên môn nghiệp vụ và tổng hợp, tháo gỡ kịp thời những vướng mắc, bất cập trong thi hành công vụ.

1. Về công tác thanh tra, kiểm tra

Năm 2024, Bộ tiếp tục chỉ đạo quyết liệt việc đổi mới toàn diện về công tác thanh tra; đã bám sát ý kiến chỉ đạo của Quốc hội, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Thanh tra Chính phủ và thực tiễn quản lý nhà nước về tài nguyên và môi trường (*trong đó, chú trọng đến đề xuất từ thực tiễn tại các địa phương*) chỉ đạo các đơn vị trực thuộc Bộ có các giải pháp đổi mới ngay từ quá trình xây dựng Định hướng Chương trình thanh tra cho đến xây dựng và triển khai Kế hoạch thanh tra hàng năm phải đảm bảo trọng tâm, trọng điểm có tính khả thi cao, tránh chồng chéo; bảo đảm kịp tiến độ, chặt chẽ, khách quan, đúng pháp luật. Với tinh thần hạn chế thời gian thanh tra trực tiếp tại địa phương. Từ những

đổi mới trong xây dựng Kế hoạch và triển khai công thanh tra, kiểm tra nêu trên, Kế hoạch chi tiết triển khai của từng đoàn thanh tra, kiểm tra đảm bảo đúng đối tượng, đúng nội dung và rút ngắn được khoảng 40 - 50% thời gian trực tiếp làm việc tại địa phương hoặc tại địa bàn thanh tra, kiểm tra; đồng thời đảm bảo tính hiệu lực, hiệu quả; thời gian ban hành kết luận thanh tra đảm bảo theo yêu cầu.

Kết quả năm 2024: Bộ đã ban hành kế hoạch thanh tra, kiểm tra năm 2024; tổ chức Hội nghị tập huấn nghiệp vụ thanh tra, kiểm tra năm 2024 của Ngành tài nguyên và môi trường với khoảng 1300 đại biểu đại diện: Bộ Công an, Bộ Tư pháp, UBND tỉnh Phú Yên, lãnh đạo các đơn vị trực thuộc Bộ, lãnh đạo Sở Tài nguyên và Môi trường, Thanh tra Sở TN&MT các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương trên phạm vi toàn quốc tham dự. Trong năm 2024, toàn ngành (theo số liệu tổng hợp của Bộ và của 23/63 Sở) đã tiến hành 591 cuộc thanh tra, kiểm tra, đối với 1.682 tổ chức, cá nhân. Ban hành 540 quyết định xử phạt đối với các tổ chức, cá nhân với số tiền 113.921 triệu đồng, kiến nghị truy thu nộp ngân sách nhà nước 6.749 triệu đồng.

2. Về công tác tiếp dân, xử lý đơn thư khiếu nại, tố cáo và giải quyết vụ việc thuộc thẩm quyền giải quyết

Trong thời gian qua, tình hình khiếu nại, tố cáo, phản ánh, kiến nghị thuộc lĩnh vực tài nguyên và môi trường, nhất là trong lĩnh vực đất đai tuy có giảm nhưng vẫn chiếm số lượng lớn, nhiều vụ việc đông người, phức tạp, kéo dài.

Đã tập trung chỉ đạo, thực hiện đồng bộ, quyết liệt nhiều giải pháp, thúc đẩy rà soát, giải quyết các vụ việc khiếu nại, tố cáo tồn đọng, phức tạp, kéo dài; tích cực, chủ động triển khai thực hiện Nghị quyết số 623/NQ-UBTVQH15 ngày 07/10/2022 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ. Qua đó góp phần đảm bảo ổn định tình hình an ninh chính trị, trật tự xã hội. Công tác phối hợp trong tiếp công dân, xử lý đơn thư và giải quyết khiếu nại tố cáo giữa Bộ với các Bộ ngành, giữa Bộ với địa phương và với các cơ quan tư pháp được thực hiện tương đối hiệu quả. Những vụ việc công dân thường xuyên đến Bộ, Lãnh đạo Bộ đã tiếp, kịp thời có văn bản, giao Thanh tra Bộ trực tiếp làm việc trao đổi với địa phương. Nhiều địa phương đã chủ động có văn bản hoặc trực tiếp làm việc với Bộ để trao đổi, xin ý kiến về các vướng mắc trong giải quyết vụ việc phức tạp, tạo sự đồng thuận cao trong tác giải quyết khiếu nại, tố cáo, tranh chấp đất đai.

Kết quả năm 2024: Toàn ngành đã tiếp 1.419 lượt người với 1.602 người. có 42 lượt đoàn đông người với 269 người; nhận được 8.905 lượt đơn thư khiếu nại tố cáo (có 3.841 đơn không đủ điều kiện xử lý, chiếm 43,1% số đơn nhận được), số đơn đủ điều kiện xử lý là 5.064 đơn tương ứng 4.750 vụ việc. Trong quá trình giải quyết, luôn chú trọng công tác đối thoại, hòa giải và tuyên truyền

chính sách pháp luật để công dân hiểu và tự nguyện rút đơn khiếu nại, do đó số vụ việc đã đình chỉ giải quyết khiếu nại lên tới 53% số vụ việc đã giải quyết thuộc thẩm quyền.

Bên cạnh kết quả đã đạt được như nêu trên, công tác thanh tra, kiểm tra và giải quyết khiếu nại, tố cáo của Ngành cũng còn một số tồn tại, hạn chế chưa được khắc phục triệt để, như: (1) Công tác xây dựng kế hoạch thanh tra, kiểm tra chưa thực sự đạt yêu cầu; còn tình trạng chưa xác định đúng đối tượng; nội dung thanh tra, kiểm tra chưa sát thực tiễn, chưa tập trung vào các vấn đề bức xúc xã hội. Nhiều vụ việc chỉ được triển khai khi các vi phạm đã được các phương tiện thông tin đại chúng phát hiện và đăng tin hoặc do Thủ tướng Chính phủ, Lãnh đạo Bộ chỉ đạo; (2) Kết quả thanh tra đã góp phần hiệu quả vào việc giải quyết các bức xúc, tiêu cực, tham nhũng, lãng phí để đảm bảo pháp luật được thượng tôn, phát hiện những kẽ hở, bất cập của cơ chế quản lý, chính sách, pháp luật để kiến nghị với cơ quan nhà nước có thẩm quyền hoàn thiện. Tuy nhiên, kết quả trên chưa thật sự có sự chuyển biến mạnh mẽ để bảo đảm thực thi chính sách, pháp luật, nâng cao hiệu lực, hiệu quả của công tác quản lý nhà nước; (3) Một số nội dung sai phạm về pháp luật tài nguyên môi trường lặp đi, lặp lại trên nhiều địa phương, trong thời gian dài và đã được phát hiện qua công tác thanh tra, kiểm tra nhưng vẫn chưa có giải pháp để giải quyết triệt để; (4) Việc khắc phục sai phạm qua kiến nghị về thanh tra, kiểm tra chưa triệt để, việc tổ chức thực hiện nội dung kết luận thanh tra, kiểm tra còn chậm, phải đôn đốc nhiều lần

3. Đề xuất, kiến nghị

Để công tác quản lý nhà nước nói chung và công tác thanh tra, kiểm tra về tài nguyên và môi trường nói riêng đạt được những hiệu quả đáp ứng được yêu cầu thực tiễn, trong thời gian tới, đề nghị các đơn vị trực thuộc Bộ, các địa phương tập trung vào một số nhiệm vụ chính như sau:

- Xây dựng kế hoạch và triển khai đảm bảo chất lượng công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật, đồng thời khẩn trương xây dựng các văn bản hướng dẫn thực hiện về tài nguyên và môi trường như: Luật Đất đai năm 2024, Luật Tài nguyên nước năm 2023...

- Tiếp tục đẩy mạnh đổi mới trong công tác thanh tra, kiểm tra như Bộ đã thực hiện năm 2023, 2024 trong toàn Ngành.

- Các đơn vị trực thuộc Bộ, các Sở cần tiếp tục quan tâm và chủ động nắm bắt đầy đủ thông tin, dữ liệu để đề xuất thanh tra, kiểm tra đột xuất khi có dấu hiệu vi phạm pháp luật về tài nguyên và môi trường và theo ý kiến chỉ đạo của cấp có thẩm quyền.

- Thủ trưởng các đơn vị tăng cường kiểm tra, giám sát các Đoàn thanh

tra, kiểm tra đảm bảo các cuộc thanh tra, kiểm tra có chất lượng, hiệu quả, đúng tiến độ, nhất là việc tuân thủ các quy định của pháp luật về việc ban hành báo cáo, kết luận thanh tra, kiểm tra; tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc thực hiện kết luận, kiến nghị thanh tra; chấp hành nghiêm các quy định về công tác tổng hợp báo cáo.

- Tiếp tục thực hiện các nhiệm vụ, giải pháp đã đề ra tại Chỉ thị số 35-CT/TW ngày 26/5/2014 của Bộ Chính trị; Nghị quyết số 623/NQUBTVQH15 ngày 07/10/2022 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, thực hiện nghiêm Luật Tiếp công dân, Luật Khiếu nại, Luật Tố cáo, chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và Thanh tra Chính phủ, tăng cường hiệu lực, hiệu quả thực hiện chính sách pháp luật về tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo, nhất là vụ việc tố cáo thuộc thẩm quyền ngay từ khi mới phát sinh. Duy trì trực tiếp nhận thông tin phản ánh qua đường dây nóng; tập trung giải quyết dứt điểm các vụ việc Thủ tướng Chính phủ giao và các vụ việc thuộc thẩm quyền, trách nhiệm.

- Tiếp tục chỉ đạo các đơn vị chức năng có liên quan thực hiện việc hoàn thiện cơ sở dữ liệu về công tác thanh tra, kiểm tra; thiết lập cơ chế trao đổi thông tin để khắc phục tình trạng chồng chéo, trùng lặp giữa Bộ, Ngành và địa phương trong lĩnh vực tài nguyên môi trường.

Trên đây là Báo cáo tham luận của Thanh tra Bộ về công tác thanh tra, kiểm tra giải quyết khiếu nại, tố cáo của Ngành tài nguyên và môi trường tại Hội nghị tổng kết công tác năm 2024./.